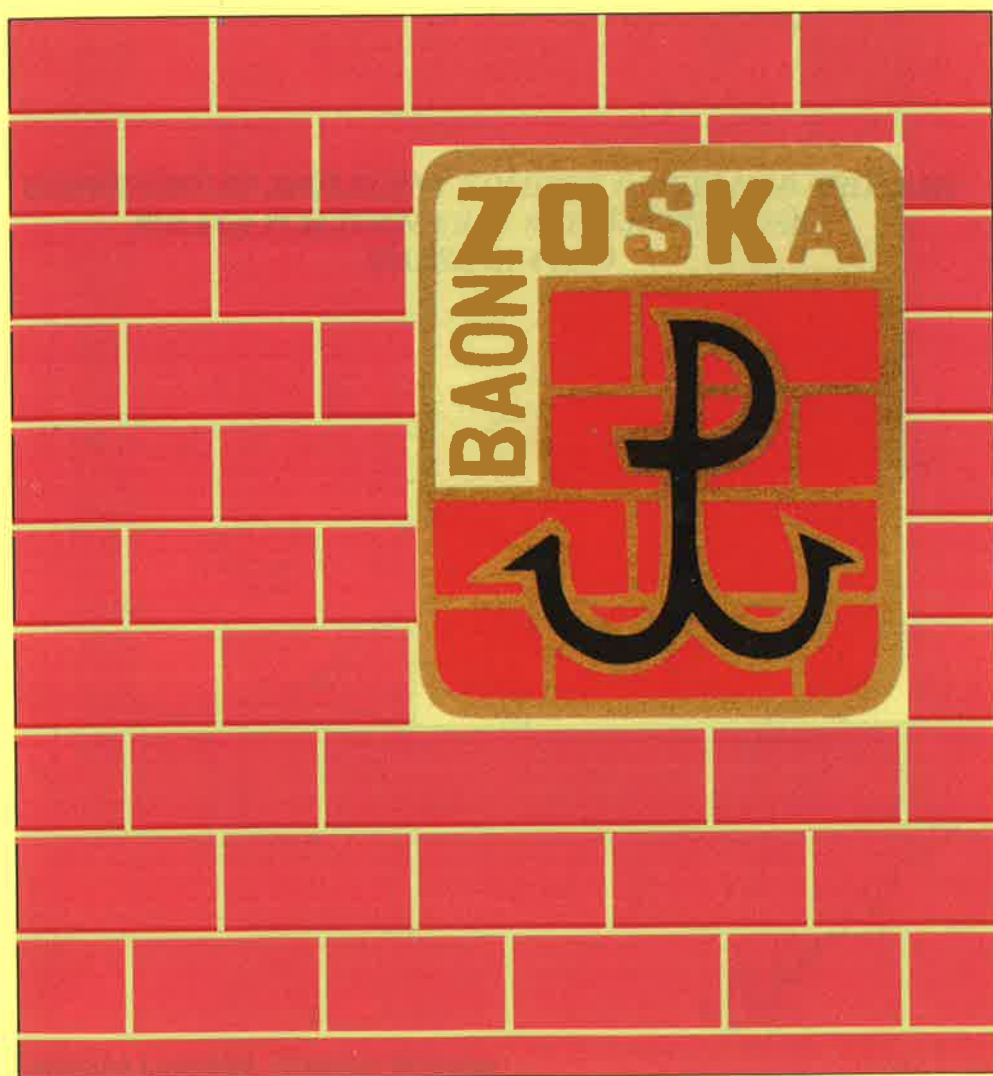

Sztandar batalionu „Zośka” Armii Krajowej

Dziesięciolecie sztandaru

W dniu 8 kwietnia 1989 roku środowisko żołnierzy Armii Krajowej batalionu „Zośka” otrzymało sztandar.

Uroczystość przekazania a następnie poświęcenia odbyła się w Kościele św. Andrzeja Apostoła, przy ulicy Chłodnej 9, w Warszawie.

Ceremoniał rozpoczął się w Kościele Dolnym. Licznie przybyłych: poczty sztandarowe, ksiądz prałata Wacława Karłowicza, pułk. Wojciecha Borzobohatego, przewodniczącego Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej, żołnierzy i sympatyków batalionu „Zośka”, harcerki i harcerzy – powitał ksiądz prałat Tadeusz Uszyński, proboszcz parafii.

Następnie, przewodniczący środowiska, Kazimierz Łodziński, wyjaśnił, że sztandar wykonano w warunkach niemal konspiracyjnych i dlatego nie był on publicznie konsultowany ani w wymiarze ideologicznym, ani tożsamości oddziału. Podkreślił rolę Józefa Nowocienia w inicjacji i realizacji sztandaru, dziękując mu serdecznie. Józef Nowocien zachęcił pana Marka Łypaczewskiego, znakomitego znawcę heraldyki i sztandarów wojskowych do zaprojektowania symbolicznej oznaki oddziału, niosącego wojenne zawołanie „batalionu Zośka”, zgodnie z wymogami i regulaminem Wojska Polskiego z okresu międzywojennego. Sztandar wyhaftowały siostry zakonne, w warsztacie przy ulicy Brackiej. W ich dziele odzwierciedla się miłowanie Boga i Ojczyzny. Ten wyraz sprawi, że sztandar stanie się dla nas szczególną wartością.

Ze smutkiem zebrani odebrali wiadomość, przekazaną przez Józia Nowocienia, że kilka dni temu zmarł pan Marek Łypaczewski, nie doczekawszy dzisiejszej uroczystości.

Następnie sekretarz środowiska, Stanisław Sieradzki, odczytał akt przekazania sztandaru.

Akt Przekazania

Sztandaru batalionu „Zośka” Armii Krajowej

w 46 rocznicę akcji odbicia więźniów pod Arsenalem, do poświęcenia w dniu *8 kwietnia 1989 roku*, w Kościele p.w. św. Andrzeja Apostoła w Warszawie przy ulicy Chłodnej 9, którego proboszczem jest Ks. Prałat Tadeusz Uszyński.

My:

- byli żołnierze harcerek batalionu „Zośka” Armii Krajowej,
- Warszawskich Grup Szturmowych,
- uczestnicy wielu akcji zbrojnych i Powstania Warszawskiego,
- spadkobiercy polskiego skautingu.

Prezentujemy dziś sztandar batalionu „Zośka” ufundowany z inicjatywy b. żołnierzy batalionu oraz dobrowolnych składek prywatnych osób.

Sztandar ten jest widocznym symbolem naszego oddziału, walczącego o najszlachetniejsze ideały: *Wolność i Niepodległość Ojczyzny – Polski*.

1. Prawa strona sztandaru przedstawia tożsamość batalionu; na tle Krzyża Kawalerskiego o barwie czerwieni w położeniu centralnym – biały orzeł Drugiej Rzeczypospolitej, otoczony wieńcem laurowym.

❖ Napisy na krzyżu :

- Armia Krajowa – Harcerski Batalion Zośka
- 1 kompania Felek, później Maciek
- 2 kompania Rudy
- 3 kompania Giewonta

❖ Między ramionami Krzyża Kawalerskiego widoczne są znaki – symbole:

- Szarych Szeregów,
- Grup Szturmowych,
- Agrykoli – czyli Szkoły Podchorążych Rezerwy ZWZ AK,
- oraz baonu „Zośka”

2. Druga strona Sztandaru – zwana jest ideową.

- ❖ W złotym wieńcu hasło: Bóg – Honor – Ojczyzna, to najwyższe ideały Polaka – patrioty, które były nakazem dla żołnierzy Armii Krajowej do bezwzględnej walki z najeźdźcą.
- ❖ Wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej – Królowej Polski, który widnieje w górnym położeniu sztandaru był w trudnych czasach okupacji, terroru i krwawej walki natchnieniem i wiarą w lepszą przyszłość.
- ❖ Obok – Kotwica Polski Walczącej – symbol nadziei.
- ❖ Poniżej – harcerska lilijka Związku Harcerstwa Polskiego wraz z symbolami O-N-C, (Ojczyzna, Nauka, Cnota), oraz warszawska syrena – symbol walczącego, nieujarzmionego miasta – serca narodu polskiego.
- ❖ Napisy na ramionach Krzyża Kawalerskiego:
 - „Szare Szeregi”,
 - Konspiracja,
 - Dywersja,
 - Powstanie Warszawskie,

przypominają drogę organizacyjną, jaką przeszli harcerze – żołnierze do batalionu „Zośka”.

Dekretem z dnia 11 listopada 1968 roku, w uznaniu czynów niezwykłego męstwa w okresie drugiej wojny światowej 1939 – 1945 został nadany Harcerskiemu Batalionowi „Zośka” Armii Krajowej

**KRZYŻ SREBRNY ORDERU WOJENNEGO
VIRTUTI MILITARI**

Kanclerz Kapituły: Stanisław Maczek General Dywizji.

Po odczytaniu aktu Stanisław Sieradzki poprosił pułk Wojciecha Borzobohatego o przekazanie sztandaru pocztowi. W skład pocztu wchodził żołnierze batalionu „Zośka”: Jan Maruszewski, Stanisław Rybka, Jerzy Wejss. Asystę stanowili: Stanisław Olszewski, Zdzisław Miśkiewicz, Aleksander Świecimski, Włodzimierz Steyer i Ryszard Kołakowski.

Następnie odbyła się ceremonia wbijania pamiątkowych gwoździ, w drzewce sztandaru.

Ceremonia wbijania gwoździ pamiątkowych.

Od lewej: Jerzy Wejss, Józef Nowocięń, Stanisław Rybka, Kazimierz Łodziński.

Pierwszy gwóźdź wbił ksiądz Prałat Wacław Karłowicz: W imię Świętej Trójcy, następny dla gen. Stefana Roweckiego. Dalsze gwoździe to dla: gen. Tadeusza Komorowskiego i gen. Emila Fieldorfa, pułk. Jana Mazurkiewicza, pułk. Jana Andrzejewskiego, kpt. Ryszarda Białousa, hm. Tadeusza Zawadzkiego, hm. Feliksa Pendelskiego, ppor. Macieja Bittnera, por. Władysława Cieplaka, por. Andrzeja Romockiego, por. Andrzeja Łukowskiego, por. Jana Rodowicza.

Na drzewcu znalazły się też nazwiska poległych żołnierzy, przyjaciół Józefa Nowocienia i przez Niego fundowanych gwoździ dla Ryszarda Wesołego, Henryka Dąbrowskiego, Leszka Kidzińskiego, Tadeusza Schiffersa, Jana Nowocienia.

Dopełnieniem były gwoździe fundatorów sztandaru: Zespołu Historycznego Podchorążych ZWZ – AK, Jana Gozdawy-Gołębiowskiego, Marka Łypaczewskiego, Stanisławy i Kazimierza Łodzińskich, Anny Borkiewicz i Bogdana Celińskiego, Zygmunta Kujawskiego, Stanisława Sieradzkiego, Zdzisława Miśkiewicza, Zygmunta Janiszewskiego, Stanisława Rogoyskiego, Witolda Bartnickiego, Jerzego Zalewskiego, Pawła Szocia, Włodzimierza Steyera, Henryka Dudzińskiego, Ryszarda Kołakowskiego, Lidii Ziental-Markiewicz, Doroty i Jacka Ziental, Piotra i Tomasza Ziental, Franciszka Bulwackiego, Andrzeja Borowca, Tadeusza Stopczyńskiego, Wandy i Krystyny Stopczyńskich, Władysława Głębieckiego, Danuty Mancewicz, Stefana Kowalewskiego, Romana Kosielskiego, Stanisława Rybki, Jerzego Klitina, Bogdana Deczkowskiego, Tytusa Karlikowskiego, Wiktora Matulewicza, Jana Maruszewskiego, Jerzego Nawrotka, Stanisława Olszewskiego, Alfreda Bielickiego, Wacława Tarłowskiego, Jerzego Wejssa.

Po dokonaniu czynności wbicia gwoździ pamiątkowych, zebrani przeszli w zwartym szyku do nawy głównej Kościoła.

Przygotowania przed wejściem do Kościoła. Po prawej Witold Bartnicki

Poczet sztandarowy. Od lewej: Stanisław Rybka, Jan Maruszewski, Jerzy Wejss.

Przed Ołtarzem zapalono znicze, a Henryk Kowal złożył w imieniu środowiska wiązanek kwiatów.

O godzinie 16⁰⁰, hejnałem wojskowej trąbki, sygnalista dał znak rozpoczęcia się Świętej Liturgii.

Chór odśpiewał harcerską modlitwę : „O Panie Boże Ojczy Nasz...” podchwyconą przez wszystkich uczestników Mszy.

Liturgię odprawił ksiądz Prałat Uszyński, nawiązując w homilii do losów żołnierzy batalionu „Zośka”. Wsłuchani w słowa kaznodziei wspominaliśmy poległych przyjaciół, harcerki, harcerzy, pragnąc wpisać Ofiarę Ich Życia w Eucharystyczną Ofiarę Chrystusa. Księdzu Uszyńskiemu w sprawowaniu Liturgii Świętej towarzyszyło czterech celebransów. Wśród nich Ksiądz Osmólski, brat poległego na Starym Mieście „Lawiny”.

Po homilii wystąpił przed ołtarz poczet sztandarowy, a Stanisław Sieradzki odczytał akt erekcyjny.

Akt erekcyjny
Sztandaru Batalionu Armii Krajowej „Zośka”
w dniu 8 kwietnia 1989 r.

46 lat po akcji pod Arsenalem, zgromadzeni w Kościele pod wezwaniem Św. Andrzeja Apostoła w Warszawie, wychowankowie Związku Harcerstwa Polskiego, żołnierze Armii Krajowej Grup Szturmowych Warszawskich Szarych Szeregów, łączniczki, sanitariuszki, żołnierze batalionu „Zośka”, wierni ideałom walk powstańczych o Wolność, Suwerenność i Niepodległość Polski, przedstawiają do poświęcenia Sztandar Żołnierzy Armii Krajowej Batalionu „Zośka”.

Ufundowany przez przyjaciół poległych i zamęczonych żołnierzy AK batalionu „Zośka”, jest hołdem dla poległych i wskazaniem dla potomnych jak służyć Polsce, zachowując z Honorem wierność Bogu i Ojczyźnie.

Przypomina szlak bojowy poprzez konspirację, Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersję, Arsenał, Celestynów, Czarnocin, Senatorską, Sieczychy, Pogorzelski, Wilanów, Rogoźno, bazę leśną w Puszczy Białej, Powstanie Warszawskie, Wolę, Stare Miasto, Czerniaków, obozy jenieckie, powojenne więzienia.

Przypomina krew serdeczną, miłującą przelaną za Najświętszą Rzeczpospolitą, umiłowaną Ojczyznę, Polskę.

Przypomina o obowiązku zachowania szacunku dla historii i tradycji Armii Krajowej, o obowiązku Polaka, syna i córki jednej Ojczyzny, od tysiąca lat wiernej Bogu i Bogarodzicy Dziewicy.

Wizerunek Pani Jasnogórskiej zdobi sztandar na rozpiętych ramionach biało-czerwonego krzyża, a obok wiernie znaki : Polski Walczącej, Związku Harcerstwa Polskiego, herbu stolicy Polski Warszawy, Grup Szturmowych, Szarych Szeregów, Szkoły Podchorążych „Agricola” oraz środowiska żołnierzy Armii Krajowej batalionu „Zośka”.

Po przeciwnej stronie słów „Bóg, Honor, Ojczyzna”, wizerunek białego Orła w Koronie dla podkreślenia szacunku dla Państwa Polskiego i Jego Symboli.

Napisy : Armia Krajowa, Harcerski Batalion „Zośka”, kompania Felek - Maciek, kompania Rudy, kompania Giewonta dopełniają treści.

Wokół legionowego orła wieńczy sztandar wstęga biało – czerwona i wstęga krzyża Virtuti Militari, Srebrnego orderu Virtuti Militari jakim odznaczony został batalion „Zośka” przez naczelne dowództwo Armii Polskiej.

Na drzewcu honorowe gwoździe:

- W Imię Świętej Trójcy
- generała Stefana Roweckiego „Grota”
- generała Tadeusza Komorowskiego „Bora”
- generała Emila Fieldorfa „Nila”,
- pułkownika Jana Mazurkiewicza „Radosława”,
- pułkownika Jana Andrzejewskiego „Jana”,
- kapitana Ryszarda Białousa „Jerzego”,
- harcmistrza Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”,
- harcmistrza Feliksa Pendelskiego „Felka”,
- podporucznika Macieja Bittnera „Maćka”,
- porucznika Władysława Cieplaka „Giewonta”,
- porucznika Andrzeja Romockiego „Morro”,
- porucznika Andrzeja Łukowskiego „Blondyna”,
- porucznika Jana Rodowicza „Anody”,
- gwoździe poległych żołnierzy
- gwoździe fundatorów

Sztandar projektował znakomity rzeźbiarz Marek Łypaczewski, który zmarł i pochowany został trzy dni temu na cmentarzu Powązkowskim, nie doczekawszy dzisiejszej uroczystości.

Sztandar wykonały cudowne ręce, modląc się aby służył szlachetnemu zamierzeniu.

Następnie pułk. Wojciech Borzobohaty przypiął na sztandarze srebrny krzyż *Virtuti Militari*.

Potem nastąpiła podniosła uroczystość poświęcenia Sztandaru przez księdza Prałata Uszyńskiego.

Druhna hm. Danuta Wysocka odczytała modlitwę za poległych. Modlitwę zakończył hymn „Szare Szeregi”. Po Mszy Św. odśpiewano „Boże coś Polskę”.

Od tego dnia Sztandar Batalionu „Zośka” Armii Krajowej reprezentował środowisko żołnierskie na wielu uroczystościach patriotycznych, rocznicowych, na pogrzebach koleżanek i kolegów, na okolicznościowych Mszach Świętych za poległych i zmarłych.

Zbladły barwy pięknego Sztandaru. Nie zmieniła się jego symbolika i wartość. Ale czas nieubłaganie wskazuje na potrzebę znalezienia godnego miejsca dla tej Oznaki, tak bliskiej naszemu sercu.

Przewidujemy renowację, a potem zastanowimy się, gdzie sztandar pozostawić w godnym miejscu.

Wśród zebranych Stanisław Broniewski „Orsza” w rozmowie z harcerką.

Sztandar podczas defilady 1 sierpnia 1989 roku na ulicy Długiej w Warszawie.
Od lewej: Aleksander Świecimski, Jerzy Wejss, Jan Maruszewski, Marian Malkowski,
Kazimierz Łodziński.

